

Standardy Ochrony Małoletnich w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Opatowcu

Niniejsza procedura określa najważniejsze zasady i założenia związane z zapewnieniem maksymalnego poziomu bezpieczeństwa małoletnich, będących podopiecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowcu, określanego dalej jako MOPS, a także gwarantujące najwyższy poziom ochrony małoletnich, na rzecz których realizowane są usługi świadczone przez MOPS, a w szczególności asystentów rodziny.

1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a pracownikami MOPS, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich.

- 1.1 Pracownicy MOPS-u, w tym pracownicy zatrudnieni na umowy cywilnoprawne, mający bezpośredni kontakt z małoletnimi powinni wykonywać swoje zadania w sposób zapewniający poszanowanie praw osób trzecich, w szczególności praw dzieci, z szacunkiem oraz w sposób uprzejmy i kulturalny.
- 1.2 Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletnich jakichkolwiek form przemocy słownej, a tym bardziej fizycznej.
- 1.3 Pracownicy MOPS o których mowa w pkt 1.1. mają obowiązek powstrzymać się od jakichkolwiek zachowań, które mogłyby naruszać przestrzeń osobistą małoletniego, powodować u niego poczucie zagrożenia, dyskomfortu lub strachu.
- 1.4 Pracownicy MOPS, o których mowa w pkt 1.1. powinny zwracać uwagę na niepokojące zachowania małoletnich, które mogą świadczyć o ich krzywdzeniu i powinny podjąć próbę kontaktu z małoletnim w przypadku powzięcia podejrzenia takiego krzywdzenia. Jeżeli małoletni próbuje nawiązać kontakt z osobą zatrudnioną w MOPS, powinien on go wysłuchać i w miarę możliwości, uzyskać możliwie najpełniejszą informację o sytuacji małoletniego.
- 1.5 Szczególnie należy mieć na uwadze:

- **krzywdzenie dziecka** – należy przez to rozumieć – każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci to

też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:

- a. **przemoc psychiczna** – przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie, karanie ciszą/milczeniem, izolacja, itd.
 - b. **przemoc fizyczna** – szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps, stosowanie nadmiernej siły przy przytrzymywaniu dziecka, itd.
 - c. **przemoc seksualna** – gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, przekraczanie granic fizyczności dziecka, dotyk bez jego zgody, itd.
 - d. **przemoc ekonomiczna** – unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny, itd.
 - e. **zaniedbanie** – głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jakie ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,
 - f. **alienacja rodzicielska** – ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;
 - g. **cyberprzemoc** – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
- **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
- a. narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
 - b. naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
 - c. powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
 - d. ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
 - e. istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego, a także składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego i zawiadamiania sądu opiekuńczego.

- 2.1. W sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego pracownik MOPS ma obowiązek **niezwłocznego poinformowania bezpośredniego przełożonego** o tym fakcie w formie ustnej, a także formie pisemnej, poprzez przedłożenie stosownej notatki służbowej.
- 2.2. Przekazanie informacji, o której mowa w pkt 2.1. powinno nastąpić jeszcze w tym samym dniu w którym pracownik powziął podejrzenie lub informację. Jeżeli pracownik nie jest już obecny w danym dniu w siedzibie MOPS, ma obowiązek przekazać informację telefonicznie.
- 2.3. Po przekazaniu informacji, o której mowa w pkt 2.1. do bezpośredniego przełożonego pracownika, osoba ta powinna w pierwszej kolejności ustalić czy zachodzą przesłanki uzasadniające wszczęcie procedury odebrania dziecka na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, a następnie ustalić jakie podmioty i instytucje powinny zostać poinformowane o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego.
- 2.4. W celu poczynienia ustaleń, o których mowa w pkt 2.3. zwołana może być wewnętrzna komisja, składająca się z przełożonego, pracownika socjalnego nadzorującego teren, w którym dochodzi do podejrzenia krzywdzenia małoletniego, pracownika, który powziął podejrzenie lub uzyskał informację o krzywdzeniu małoletniego oraz w zależności od potrzeb, asystenta rodziny, psychologa czy terapeuty.
- 2.5. Jeżeli w wyniku ustaleń, o których mowa w pkt 2.3 i 2.4. zostanie ustalone, że zasadnym jest skierowanie do sądu rodzinnego wniosku, o którym mowa w art. 572 k.p.c. lub złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, kierownik MOPS lub osoba przez niego wyznaczona, niezwłocznie kieruje taki wniosek do właściwych organów.
- 2.6. Obowiązki określone w pkt 2.1.-2.5. nie wpływają na obowiązek ewentualnego wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, zgodnie z postanowieniami pkt 3.

3. Procedura wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

- 3.1. Obowiązek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” i wypełnienia formularza Niebieska Karta A spoczywa na wszystkich pracownikach socjalnych i asystentach rodziny zatrudnionych w MOPS.

- 3.2. W przypadku powzięcia podejrzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego, które może wyczerpywać znamiona przemy domowej w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemy domowej, pracownicy MOPS, o których mowa w pkt 3.1. mają obowiązek wypełnić formularz Niebieskiej Karty A niezwłocznie po powzięciu informacji o zaistnieniu ku temu przesłanek.
- 3.3. Wypełniając formularz Niebieskiej Karty A pracownik MOPS stosuje zasady wynikające z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemy domowej oraz z rozporządzenia wykonawczego, w tym przekazuje osobie doznającej przemy domowej formularz Niebieskiej Karty B.
- 3.4. Po wypełnieniu formularza Niebieska Karta A pracownik wszczynający procedurę Niebieskie Karty ma obowiązek przekazać ten formularz do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego lub innego jego członka w terminie pięciu dni roboczych. Za dni robocze przyjmuje się dni pracy MOPS.

4. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.

- 4.1. Niniejsze standardy podlegają corocznej weryfikacji pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz ocenie ich merytorycznej przydatności.
- 4.2. Weryfikacja, o której mowa w pkt 4.1. dokonywana jest przez kierownika MOPS.
- 4.3. Wśród pracowników MOPS corocznie przeprowadzana jest ankieta monitorująca poziom realizacji standardów ochrony małoletnich w MOPS, *załącznik Nr 1 do niniejszych standardów*,
- 4.4. W wyniku weryfikacji, o której mowa w pkt 4.2. sporządzany jest protokół ewaluacyjny *załącznik Nr 2 do niniejszych standardów*, w którym wskazane są ewentualne sugestie i kierunki aktualizacji standardów.

5. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie pracowników OPS-u do stosowania standardów, zasady przygotowania tych pracowników do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.

- 5.1. Osobę odpowiedzialną za przygotowanie pracowników MOPS do stosowania standardów wyznacza kierownik MOPS, który zapoznaje pracowników ze standardami ochrony małoletnich i odbiera od każdego zatrudnionego pracownika oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich, obowiązującymi w MOPS. Wzór oświadczenia pracownika został określony w *załączniku Nr 3 do Zarządzenia*, które przechowywane jest w dokumentacji MOPS.
- 5.2. Kierownik MOPS może zlecić zadanie, o którym mowa w pkt 5.1. podmiotowi zewnętrznemu, dającemu rękojmię należytego wykonania przedmiotowych zadań, posiadającemu stosowne kompetencje i doświadczenie.

- 5.3. W ramach przygotowania pracowników MOPS do stosowania standardów przeprowadzane jest szkolenie pracowników w przedmiotowym zakresie.
- 5.4. Każdy z pracowników MOPS składa oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w MOPS.

6. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

- 6.1. Niniejsze standardy podlegają opublikowaniu na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Opatowiec, w zakładce MOPS.
- 6.2. Niezależnie od publikacji standardów w formie określonej w pkt 6.1., pracownik MOPS realizujący usługi względem małoletniego przekazuje wersje pełną niniejszych standardów rodzicom, opiekunom prawnym lub opiekunom faktycznym małoletniego, a osoby te potwierdzają na piśmie otrzymanie przedmiotowych standardów.
- 6.3. Małoletni, wobec których realizowane są usługi przez pracowników MOPS otrzymują wersję skróconą niniejszych standardów, *załącznik nr 4 do niniejszej procedury*, z zastrzeżeniem pkt 6.4.
- 6.4. Jeżeli rozwój psychiczny małoletniego i stan jego zdrowia świadczą o ograniczonej możliwości zrozumienia założeń niniejszych standardów, pracownik MOPS może zaniechać obowiązku wynikającego z pkt 6.3.

7. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.

- 7.1. Za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia odpowiedzialni są wszyscy pracownicy MOPS .
- 7.2. Niezależnie od obowiązku określonego w pkt 7.1., kierownik MOPS wyznacza pracownika socjalnego na którego terenie doszło do zdarzenia. Pracownik ten ma za zadanie koordynowanie, przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i organizację pomocy oraz wsparcia dla takiego małoletniego.
- 7.3. Pracownikiem, o którym mowa w pkt 7.2. może być w szczególności pracownik MOPS będący członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego.

8. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

- 8.1. Tworzy się wewnętrzny rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

- 8.2. Rejestr, o którym mowa w pkt 8.1. przechowywany jest w siedzibie MOPS
- 8.3. Kierownik MOPS wyznacza odpowiedzialnego pracownika do prowadzenia i uzupełniania rejestru, o którym mowa w pkt 8.1.

9. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

- 9.1. W przypadku ujawnienia krzywdzenia małoletniego osoby odpowiedzialne przygotowują plan wsparcia małoletniego, z zastrzeżeniem pkt 9.2.
- 9.2. Jeżeli równolegle prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, w której małoletni uznany jest za osobę doznającą przemocy, nie ustala się planu wsparcia.
- 9.3. Za przygotowanie i realizację planu wsparcia odpowiedzialny jest pracownik socjalny oraz asystent rodziny realizujący swoje zadania w stosunku do rodziny, w której wstąpił przypadek krzywdzenia małoletniego.
- 9.4. W miarę możliwości plan wsparcia konsultowany jest z psychologiem lub pedagogiem, a jeżeli jest taka możliwość, w.w osoby uczestniczą także w jego realizacji.

Ankieta

**monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich w Miejskim Ośrodku
Pomocy Społecznej w Opatowcu**

Czy znasz dokument Standardy Ochrony Małoletnich? TAK / NIE

Czy zapoznałeś/łaś się z treścią tego dokumentu? TAK / NIE

Czy stosujesz w swojej pracy Standardy? TAK / NIE

Czy w Twoim miejscu pracy, według Twojej oceny, przestrzegane są Standardy Ochrony
Małoletnich ?

TAK / NIE

Czy zaobserwowałeś/łaś naruszenie Standardów w swoim miejscu pracy? TAK
/ NIE

Czy masz jakieś uwagi/poprawki/ nowe propozycje do Standardów?

TAK/NIE

Jeśli tak to jakie?

.....
.....
.....

PROTOKÓŁ

z przeprowadzonej oceny Standardów Ochrony Małoletnich w Miejskim Ośrodku Pomocy
Społecznej w Opatowcu

W dniudokonano oceny standardów ochrony małoletnich w Miejskim
Ośrodku Pomocy Społecznej w Opatowcu.

Wnioski z przeprowadzonej z przeprowadzonej oceny:

.....
.....
.....
.....

.....
Podpis kierownika

**Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi
w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Opatowcu**

Ja niżej podpisana/y (*imię i nazwisko*) świadcząca/y
usługi/zatrudniony* w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Opatowcu na stanowisku
..... oświadczam, że zapoznałam/em
się z obowiązującymi w MOPS Standardami Ochrony Małoletnich i zostałam poinstruowany o
konieczności i zasadach ich stosowania.

*niepotrzebne skreślić

REJESTR ZDARZEŃ ZAGRAŻAJĄCYCH DOBRU MAŁOLETNIEGO

L.p.	Data zdarzenia	Opis zdarzenia	Podjęte czynności	Czy miała miejsce interwencja organów zewnętrznych (policji, prokuratury). Opis podjętych przez organy zewnętrzne czynności.

Standardy Ochrony Małoletnich w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Opatowcu - wersja skrócona dla małoletnich

Niniejsza procedura określa najważniejsze zasady i założenia związane z zapewnieniem maksymalnego poziomu bezpieczeństwa małoletnich, będących podopiecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowcu, określanego dalej jako MOPS, a także gwarantujące najwyższy poziom ochrony małoletnich, na rzecz których realizowane są usługi świadczone przez MOPS.

1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a pracownikami GOPS-u, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich.

1.1 Pracownicy MOPS mający bezpośredni kontakt z małoletnimi powinni wykonywać swoje zadania w sposób zapewniający poszanowanie praw osób trzecich, w szczególności praw dzieci, z szacunkiem oraz w sposób uprzejmy i kulturalny.

1.2 Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletnich jakichkolwiek form przemocy słownej, a tym bardziej fizycznej.

1.3 Pracownicy MOPS, o których mowa w pkt 1.1. mają obowiązek powstrzymać się od jakichkolwiek zachowań, które mogłyby naruszać przestrzeń osobistą małoletniego, powodować u niego poczucie zagrożenia, dyskomfortu lub strachu.

1.4 Pracownicy MOPS, o których mowa w pkt 1.1. powinni zwracać uwagę na niepokojące zachowania małoletnich, które mogą świadczyć o ich krzywdzeniu i powinni podjąć próbę kontaktu z małoletnim w przypadku powzięcia podejrzenia takiego krzywdzenia. Jeżeli małoletni próbuje nawiązać kontakt z pracownikiem, powinien on go wysłuchać i, w miarę możliwości, uzyskać możliwie najpełniejszą informację o sytuacji małoletniego.

2. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego, a także składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego i zawiadamiania sądu opiekuńczego.

2.1 W sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego pracownik MOPS ma obowiązek niezwłocznego poinformowania bezpośredniego przełożonego o tym fakcie w formie ustnej, a także formie pisemnej, poprzez przedłożenie stosownej notatki służbowej.

2.2 Na podstawie uzyskanej informacji uruchamiane są działania interwencyjne i pomocowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym skierowanie wniosku do sądu rodzinnego, złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”.

2.3 W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia małoletniego sąd rodzinny może wydać postanowienie o zabezpieczeniu małoletniego.

2.4 Sąd rodzinny w sytuacji krzywdzenia dziecka może ustanowić jego reprezentanta, dbającego o interesy i dobro małoletniego.

3. Procedura wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

3.1. W sytuacji podejrzenia przemocy domowej, w tym krzywdzenia małoletniego uruchamiana jest procedura "Niebieskie Karty". Głównym celem procedury jest ustanie przemocy domowej.

3.2. Obowiązek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” i wypełnienia formularza Niebieska Karta A spoczywa na wszystkich pracownikach socjalnych i asystentach rodziny zatrudnionych w MOPS.

3.3. W ramach procedury "Niebieskie Karty" powołuje się grupę diagnostyczno - pomocową w skład której wchodzi policjant i pracownik socjalny, a także przedstawiciel szkoły. Grupa monitoruje stan bezpieczeństwa osób doznających przemocy i określa plan pomocy, a także motywuje osobę stosującą przemoc do zmiany zachowań przemocowych.

3.4. W ramach procedury "Niebieskie Karty" uruchamia się działania wspierające, skierowane do osób doznających przemocy np. pomoc psychologiczna i osób stosujących przemoc np. program korekcyjno -edukacyjny dla sprawców przemocy, który uczy osoby radzenia sobie ze złością oraz stosowaniem innych zachowań niż przemocowe.

3.5. W niektórych sytuacjach, szczególnie gdy osoba stosująca przemoc w dalszym ciągu krzywdzi najbliższych i nie chce współpracować z grupą diagnostyczno - pomocową, zawiadamia się Policję lub Prokuraturę. Ponadto w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia funkcjonariusz Policji ma możliwość zastosowania środków izolujących wobec osoby stosującej przemoc (nakaz opuszczenia mieszkania, zakaz zbliżania się).

4. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.

1. Za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia odpowiedzialni są wszyscy pracownicy MOPS.

5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

5.1. W przypadku ujawnienia krzywdzenia małoletniego osoby odpowiedzialne przygotowują plan wsparcia małoletniego, z zastrzeżeniem pkt 5.2.

5.2. Jeżeli równolegle prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, w której małoletni uznany jest za osobę doznającą przemocy, nie ustala się planu wsparcia.

5.3. Za przygotowanie i realizację planu wsparcia odpowiedzialny jest pracownik socjalny oraz asystent rodziny realizujący swoje zadania w stosunku do rodziny, w której wstąpił przypadek krzywdzenia małoletniego.

5.4. W miarę możliwości plan wsparcia konsultowany jest z psychologiem lub pedagogiem, a jeżeli jest taka możliwość, w.w. osoby uczestniczą także w jego realizacji.

6. Zasady bezpieczeństwa – reagowanie na zagrożenia.

- **Masz prawo powiedzieć „nie” jeżeli coś Ci się nie podoba, nie chcesz tego lub sprawia Ci to przykrość.**
- **Twoje zdanie i Twoje uczucia są ważne i powinny być traktowane z szacunkiem.**
- **Gdy potrzebujesz pomocy wzywaj jej. Pomyśl kto dla Ciebie będzie zaufaną osobą dorosłą, która wysłucha Cię i jeśli będzie potrzeba wesprze Cię , wezwie pomoc.**
- **Możesz zadzwonić na numer alarmowy 112 i powiedzieć co się stało.**
- **Możesz również zadzwonić na Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży fundacji Dajmy Dzieciom Siłę 116-111 lub Telefon Zaufania prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka 800-12-12-12**
- **Masz prawo poszukać pomocy. Nie trzymaj w sekrecie niepokojących Cię spraw i zdarzeń.**